Ad – Soyad: Tarih:

Puslu: Bu sayfa senin defter notun. Okuyup defterine geçir.

Kayaç, Mineral ve Maden

Mineral

Doğada kendiliğinden oluşan, canlı olmayan katı maddelerdir.
Kuvars bir mineraldir.

Kayaç

Minerallerin bir araya gelmesiyle oluşan katı yapılardır.
Granit bir kayaçtır.

Maden

Yer kabuğunda bulunan, ekonomik değeri olan mineral ve kayaçlardır.

Örnekler

Mermer ve kömür ekonomik değeri olan kayaçlardır, maden olarak çıkarılır.

Kullanım

Mermer binada, kömür ısınmada, demir çivi yapımında kullanılır.

ÖRNEK

Kayaçlar minerallerden oluşur.

Ekonomik değeri olan kayaçlar maden olarak çıkarılır.

Maden Tetkik ve Arama (MTA) madenlerimizi araştırır.

Kayaç, mineral ve maden arasındaki ilişkiyi düşün.

Ad – Soyad: Tarih:

Puslu: Metni dikkatle oku, sonra soruları cevapla.

Müzede Taşlar

Sınıfça Ankara'daki MTA Tabiat Tarihi Müzesi'ni gezdik. Vitrinlerde farklı renklerde ve şekillerde taşlar vardı. Rehberimiz bilim insanlarının bu taşlara kayaç dediğini söyledi. Hepimiz defterlerimize not aldık.

Rehber, kayaçların minerallerden oluştuğunu anlattı. Parlak kuvars kristallerini gösterdi. Kuvarsın bir mineral olduğunu, cam yapımında kullanıldığını öğrendik.

Sonra mermer ve kömür örneklerini inceledik. Rehber, ekonomik değeri olan kayaçların maden olarak çıkarıldığını söyledi. Mermer binalarda, kömür ısınmada kullanılır. Müzeden çıkarken madenlerin ne kadar değerli olduğunu anlamıştık.

1 Metni okudun. Şimdi soruları cevapla.

? Kayaçlar neyden oluşur?

? Kuvars nerede kullanılır?

? Hangi kayaçlar maden olarak çıkarılır?

? Sen evinde hangi madenden yapılmış bir eşya gördün?

Ad – Soyad: Tarih:

Puslu: Önce hepsini oku, sonra çizgileri çiz.

1 Her maddeyi kullanıldığı yerle eşleştir.

Mermer	○	○	Cam yapımı
Kömür	○	○	Kaldırım taşı yapımı
Kuvars	○	○	Isınma
Demir	○	○	Heykel yapımı
Granit	○	○	Çivi ve araba yapımı

2 Evinde madenden yapılmış iki eşya yaz.

_____

_____

_____

Ad – Soyad: Tarih:

Puslu: Her cümlenin ilk bölümü sana ipucu veriyor.

1 Akıl yürüt, cümleleri tamamla. Bir sözcük artacak.

kayaçtır	canlıdır	minerallerden
mineraldir	madendir	

1. Kayaçlar minerallerden oluşur. Granit bir kayaçtır. O hâlde granit _____ oluşur.

2. Ekonomik değeri olan kayaçlar madendir. Mermer, ekonomik değeri olan bir kayaçtır. Mermer _____

3. Mermer, minerallerin bir araya gelmesiyle oluşmuştur. O hâlde mermer bir _____

4. Kuvars doğada kendiliğinden oluşan, canlı olmayan katı bir maddedir. Kuvars bir _____

2 Kendi akıl yürütme cümleni yaz.

_____

_____

_____

Ad – Soyad: Tarih:

Puslu: Taşları öğretmenin getirir; dikkatli ol.

1 Gözleme hazırlan: soruyu oku, malzemeleri hazırla.

Kayaçlar birbirinden nasıl ayırt edilir?

büyüteç

granit

mermer

kömür

Dikkat: Taşları ağzına alma, birbirine vurup kırmaya çalışma. İşin bitince ellerini yıka.

2 Adımları sırayla uygula. Önce tahminini yaz.

1. Her taşı büyüteçle incele.
2. Rengine ve parlaklığına bak.
3. Yüzeyine parmağınla dokun: pürüzlü mü, düzgün mü?

Tahminim: _____

3 Gözlemlerini tabloya kaydet.

Taş	Rengi	Parlak mı?	Yüzeyi
Granit			
Mermer			
Kömür			

4 Kayaçlar arasında hangi farkları buldun? Yaz.

_____

_____

Ad – Soyad: Tarih:

Puslu: Her cümleyi dikkatle oku.

1 Cümle doğruysa "Doğru", yanlışsa "Yanlış" kutusunu işaretle.

	Doğru	Yanlış
Ekonomik değeri olan kayaçlar maden olarak çıkarılır.	☐	☐
Kayaç ile maden her zaman aynı şeydir.	☐	☐
Mermer ekonomik değeri olan bir kayaçtır.	☐	☐
Mineraller canlıdır.	☐	☐
Kömür ısınmada kullanılır.	☐	☐
Kuvars bir mineraldir.	☐	☐

2 Yanlış cümlelerden birini doğru hâliyle yaz.

Ad – Soyad: Tarih:

Puslu: Burada doğru cevap yok; kendini dürüstçe değerlendir.

1 Bu hafta neler yapabiliyorsun? Her satırda bir yüzü işaretle.

	yapabiliyorum	biraz	tekrar bakmalıyım
Kayaç, mineral ve madeni ayırt edebilirim.	☺	😐	☹
Madenlerin nerede kullanıldığına örnek verebilirim.	☺	😐	☹
Kayaçları gözleyerek karşılaştırabilirim.	☺	😐	☹
Genel bir bilgiden sonuç çıkarabilirim.	☺	😐	☹

2 Bu haftanın rozetini boya.

3 Bu hafta öğrendiğin bir şeyi evde kime anlatacaksın?